

5

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan talousarvioehdotus 2025 ja taloussuunnitelmaehdotus 2026-27

HEL 2024-003561 T 02 02 00

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle esityslistan liitteinä yksi (käyttötalous) ja kaksi (investoinnit) olevan vuoden 2025 talousarvioehdotuksen ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelmaehdotuksen perusteluineen.

Lisäksi kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää merkitä tiedoksi liitteenä kolme olevan kaupunginhallituksen 10.6.2024 hyväksymän vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025-2027 laatimisohteet.

Esittelijän perustelut

1. Yleistä

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa vuodelle 2025 ja taloussuunnitelmaehdotuksessa vuosille 2026-2027 varaudutaan turvaamaan laadukkaat varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelut kasvavalle asiakasmäärälle kaupunkistrategian vastuuperiaate huomioiden.

Talousarvioehdotus on laadittu kaupunginhallituksen antamien laatimisohteiden mukaisesti. Kaupunkistrategian vastuuperiaatteen toteuttamiseksi ehdotus sisältää myös tuottavuustoimenpiteitä. Osa esitykseen sisällyvistä lisämenotarpeista on lisäksi pystytty rahoittamaan suunnitelluilla olemassa olevilla resursseilla uudelleen.

2. Kaupunginhallituksen antamat laatimisohteet ja muut suunnittelun lähtötiedot

Kaupunginhallitus hyväksyi 10.6.2024 vuoden 2025 talousarvioehdotuksen raamin sekä talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025-2027 laatimisohteet. Ohteet ovat liitteenä kolme.

Raami

Hyväksyessään ohteet kaupunginhallitus korosti raamipäätökseen sisältyvän palkkatukikysymyksen tärkeyttä, ja edellyttää, että palkkatuki-työllistämiseen liittyvät kysymykset on selvitetty riittävällä selkeydellä syksyn budjettiprosessin alkuun mennessä. On tärkeää käydä läpi palkkitukikysymystä muuttuneen lainsäädännön, muuttuneiden rahoit-

tuslähteiden ja työllistettävien henkilöiden itsensä näkökulmasta. On myös keskeistä käydä läpi muutosten vaikutukset ja ratkaisuvaihtoehdot eri toimintojen, kuten asukastalojen, kirjastopalveluiden sekä esimerkiksi kaupungin omistamien yhtiöiden, kuten Kierrätyskeskuksen näkökulmasta.

Talousarvioehdotuksen 2025 raami ja laatimisohjeet perustuvat yleisen talouskehityksen verorahoituksen näkymiin sekä TE-muutoksen huomioimiseen kaupungin valtionosuusrahoituksessa 2025 sekä kaupunkistrategian käyttötalouden vastuuperiaatteeseen ja kokonaisinvestointien mitoittamiseen tavoitteisiin (alijäämätavoite).

Kaupunkitasoinen käyttötalouden kokonaisraami toimintamenoille vuodelle 2024 on 2 288 099 euroa, kun huomioidaan kaupunkitasoiset 15 miljoonan euron velvoitteet.

Kaupunkitasoisissa velvoitteissa on varauduttu mm. vastuuperiaatteen ylittävään HSL kuntaosuusmaksun kasvuun, henkilöstöjohtamisen kokonaisuudistukseen ja työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuun.

Lauta- ja johtokuntien talousarvioehdotuksille ei osoiteta ohjeissa toimialakohtaista raamia, mutta talousarvioehdotusten yhteensovitus tehdään kaupunkitasoisen kokonaisraamin puitteissa. Toimintamenojen kasvua kohdennetaan erityisesti peruspalveluihin, joissa väestönkasvu suorimmin lisää kustannuksia. Yhteensovitusvaiheessa priorisoidaan em. peruspalvelujen tarpeet. Tämä periaate on ollut käytössä koko strategiakauden.

Kaupunkistrategian mukaisesti vuoden 2025 raami perustuu käyttömenojen kasvun vastuuperiaatteeseen, jossa käyttömenojen kasvu sidotaan kustannustason ja väestönkasvun muutokseen sekä strategiassa asetettuun 0,5 prosenttiyksikön tuottavuustavoitteeseen. Vuonna 2025 väestönkasvuarvio on 1,2 %, hintatason nousuarvio 3,1 % eli yhteensä 4,3 %. Kun tästä vähennetään kaupunkistrategian mukainen 0,5 %-yksikön tuottavuustavoite ja 0,7 %-yksikön varaus kaupunkiyhteisiin menoihin, kasvuvaraksi jää 3,1 % suhteessa vuoden 2024 talousarvioon.

Lauta- ja johtokuntien tulee sisällyttää talousarvioehdotukseen palvelukustannukset, jotka sisältävät palvelujen kokonaiskustannukset, palvelujen suoritteet ja yksikkökustannukset sekä niiden kehityksen pidemällä aikasarjalla. Palvelukustannusten laskennasta on annettu tarkempi ohjeistus vuoden 2025 talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2025–2027 teknisissä valmisteluohjeissa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan talousarvioehdotuksessa on eritelty yksikkökustannuksia aiempaa yksityiskohtaisemmin. Kehitystyö on tehty yhteistyössä kaupunginkanslian kanssa.

Kaupunkiyhteiset talousarviotavoitteet

Laatimisohjeiden linjauksissa on todettu kaupunkiyhteiset talousarviotavoitteet.

Kaupungin johtoryhmässä päätettyjä yhteisiä segregaaation ehkäisemisen tavoitteita ovat:

- Väestöryhmien väliset positiiviset kohtaamiset lisääntyvät kaupunkiuudistusalueilla
- Erot nuorten toimintakyvyssä ja tulevaisuudennäkymissä eri väestöryhmien välillä vähenevät
- Talousarviomäärärahoja kohdennetaan uudelleen tarveperusteisesti em. tavoitteiden toteuttamiseksi

Mittarit tavoitteelle asetetaan ohjeiden mukaan toimialakohtaisesti.

Yhteisenä työllisyyden edistämiseen liittyvänä tavoitteena on edistää kaupunkilaisten työkykyä ja työllistymistä kaikissa elämänvaiheissa. Mittarina on helsinkiläisten työllisyysasteen nousu + 5 %-yksikköä yli valtakunnallisen työllisyysasteen vuoteen 2030 mennessä.

Lisäksi toimialojen lautakuntien ja kanslian tulee laatia vastuullinen ja kestävä talous painopisteeseen talousarvion tavoite, joka liittyy toimialan ja kanslian tuottavuusohjelmien toteuttamiseen tai yleisesti tuottavuuden kehittämiseen.

Muita ohjeiden linjauksia

Talousarvioehdotukseen tulee sisältymään edellisten vuosien tapaan palkkakehitysohjelma, joka budjetoidaan keskitetysti.

TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtyessä kunnille 1.1.2025 nykyisen voimassa olevan lainsäädännön mukainen palkkatukirahoitus valtiolta kunnille päättyy. KuntaHelsinki ei voi myöntää omille toimialoilleen vanhan mallista palkkatukea. Laatimisohjeiden mukaan toimialojen ja liikelaitosten tulee varautua talousarvioesityksissään palkkatukirahoituksella jo käynnistyneiden oppisopimuskoulutusten ja palkkatukityöntekijöiden palkkakustannukset, kun työsuhde jatkuu vuoden 2025 puolella.

Työterveyshuolto siirtyy Mehiläinen Oy:n hoidettavaksi. Talousarvioehdotukseen sisältyy kaupunkiyhteiseen tietopohjaan arvioitu kustannus työntekijää kohti.

Toimialojen tulee taloussuunnitelmakaudella 2025-2027 varautua kaupungin poikkeusolojen johtamispaikkakokonaisuuden konseptointiin ja toteuttamiseen siten, että vuosina 2025-2027 toteutetaan riittävien johdopaikkojen perustaminen sekä näihin tarvittavat perusparannukset.

Budjetointimuutokset talousarviokohtien välillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuoden 2025 talousarviossa perusopetuksen kotikuntakorvausten tulot budjetoidaan kotikuntakorvausten menoja vastaavalle talousarviokohdalle korvaukset ja avustukset 2 10 03 (vuoteen 2024 asti budjetoitu talousarviokohdalle 2 10 01 kaupungin tuottamat palvelut).

Lisäksi kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuoden 2025 talousarviossa ulkopuolisen rahoituksen tulot ja menot budjetoidaan talousarviokohdalle 2 10 01 kaupungin tuottamat palvelut (vuoteen 2024 asti budjetoitu talousarviokohdalle 2 10 02 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimelle tuotetut palvelut ja muu ulkoisesti rahoitettu toiminta)

Nämä muutokset on neuvoteltu kaupungin kanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa ja ovat toimialan näkemyksen mukaan perusteltuja.

Muut suunnittelun lähtötiedot

Toimialan asiakasmäärien ennakkoinnin pohjana on käytetty uutta kaupungin väestöennustetta. Laatimisessa on käytetty myös kaupungin kanslian ylläpitämiä suunnittelun yhteisiä pohjatietoja. Näihin sisältyvät mm. hintatason muutosarviot sekä kaupunkiympäristön toimialan ilmoittama arvio tilavuokrien muutoksista. Lisäksi toimiala on tehnyt talousarvioehdotuksen pohjaksi analyysin toimintaympäristön muutoksista, kuten lainsäädännön muutoksista ja muutosten kustannusvaikutuksista

3. Tavoitteet vuodelle 2025

3.1. Kaupunkistrategian toteuttaminen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan neljä keskeisintä kaupunkistrategiasta johdettua strategista painopistettä vuonna 2025 ovat:

- Kaikki koulut ja päiväkodit ovat hyviä
- Hyvinvointi
- Parannetaan henkilöstön veto- ja pitovoimaa ja työoloja yhdessä
- Teemme Helsingistä lukemisen ja lukutaidon pääkaupungin

3.2. Toiminnalliset tavoitteet

Talousarvioehdotuksessa on kaksi sitovaa toiminnallista tavoitetta. Lisäksi talousarvioehdotukseen sisältyvät kaupunkiyhteiset tavoitteet.

Sitovat tavoite 1: Parannamme lukutaitoa

- Lasten kielen oppimisen ja lukutaidon valmiudet vahvistuvat varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa.

Mittari: Varhaiskasvatussyksiköiden lapsiryhmissä yhdessä lasten kanssa suunnitellaan lasten lukuympyrän avulla lukutaitoa vahvistavia ja lukemista lisääviä toimenpiteitä. Sovitut toimenpiteet kirjataan ryhmän pedagogiseen suunnitelmaan. Tavoitteen toteutuminen todennetaan yksikkötasoisesti yksikön toimintasuunnitelmissa.

- Peruskouluissa edistetään systemaattisesti lukuintoa ja lukutaidon kehittämistä osana koulupäiviä vuoden 2025 aikana.

Mittari: Vähintään 90% peruskouluissa on toimintatapa ja rakenne, joka mahdollistaa kaikkien oppilaiden lukemisen koulussa vähintään 30 minuuttia viikoittain huomioiden oppilaiden ikä- ja kehitystason.

Sitova tavoite 2: Toisen asteen ristiinopiskelua laajennetaan ja vakiinutetaan sekä kehitetään opintotarjontaa

Mittari: Ristiinopiskeltujen kurssien määrä kasvaa 20 % vuoden 2024 tasosta.

4. Käyttötalouden talousarvioehdotus

Kaupunkistrategian vastuuperiaatteen sallima laskennallinen menokasvu on vuoden 2024 talousarviosta laskettuna noin 46 miljoonaa euroa. Laskentaperusteet ovat:

Vastuuperiaatteen sallima laskennallinen menokasvu	%	Eur
+ Väestönkasvu	1,2 %	17 993 928
+ Hintatason nousu	3,1 %	46 484 314
- Kaupunkistrategian tuottavuustavoite	0,5 %	7 497 470
Vastuuperiaatteen sallima kasvu	3,8 %	56 980 772
- Kaupunkiyhteiset menot	0,7 %	10 625 748
Vastuuperiaatteen sallima kasvu - kaupunkiyhteiset menot	3,1 %	46 355 024

Toimialan talousarvioehdotus perustuu tähän vastuuperiaatteen sallimaan kasvuun. Vastuuperiaatteen sisällä esityksessä on rahoitettu perustoiminnan muutoksista aiheutuvat lisämenotarpeet.

Vastuuperiaatteen ylittävinä menoerinä esitykseen sisältyy kuitenkin lainsäädännön muutoksista sekä velvoittavien rakenteiden ja toiminnal-

listen muutosten aiheuttamista muutoksista johtuvat lisäkustannukset, joita vastuuperiaate ei huomioi. Nämä on eritelty talousarvioehdotuksessa kaupunginkanslian antamien tarkentavien ohjeiden mukaisesti.

Kokonaismenokasvu on esityksessä 5,1 %. Tämä ylittää vastuuperiaatteen salliman kasvun 2,0 %-yksiköllä eli noin 30 miljoonalla eurolla. Kokonaismenokasvu on 5,3 %, kun huomioidaan myös menokasvu talousarviokohdassa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle (sotepelle) tuotetut palvelut, joka ei kuulu nettobudjetoituna talousarviokohtana vastuuperiaatelaskennan piiriin.

		TA 2024 (tark)	TAE 2025	Muutos	
				Euroa	%
Tulot	Kaupungin tuottamat palvelut	42 628 000	38 628 000	-4 000 000	-9,4 %
	Sotepelle tuotetut palvelut	18 470 000	21 314 000	2 844 000	15,4 %
	Korvaukset ja avustukset	0	6 500 000	6 500 000	
	Toimiala yhteensä	61 098 000	66 442 000	5 344 000	8,7 %

		TA 2024 (tark)	TAE 2025	Muutos	
				Euroa	%
Menot	Kaupungin tuottamat palvelut	1 321 206 000	1 389 395 000	68 189 000	5,2 %
	Sotepelle tuotetut palvelut	18 470 000	21 314 000	2 844 000	15,4 %
	Korvaukset ja avustukset	178 288 000	187 806 000	9 518 000	5,3 %
	Toimiala yhteensä	1 517 964 000	1 598 515 000	80 551 000	5,3 %

		TA 2024 (tark)	TAE 2025	Muutos	
				Euroa	%
Toimintakate	Kaupungin tuottamat palvelut	-1 278 578 000	-1 350 767 000	-72 189 000	5,6 %
	Sotepelle tuotetut palvelut	0	0	0	
	Korvaukset ja avustukset	-178 288 000	-181 306 000	-3 018 000	1,7 %
	Toimiala yhteensä	-1 456 866 000	-1 532 073 000	-75 207 000	5,2 %

Esitetty menokasvu on selvästi alhaisempi kuin menokasvu talousarviosta 2023 talousarvioon 2024. Tämä menokasvu on noin 98 miljoonaa euroa eli noin 6,9 %. Hillitymmän menokasvun on mahdollistanut se, että tuottavuustoimenpiteiden lisäksi resursseja on pystytty kohdentamaan uudelleen eikä vuokrissa tapahdu yhtä merkittävää kasvua, kuin vuonna 2024. Esitys ei myöskään edellytä toisin kuin vuoden 2024 esitys tulosbudjettivaiheessa päätettäväksi jääviä lisätuottavuustoimenpiteitä.

4.1. Kaupungin tuottamat palvelut (+ 68,2 miljoonaa euroa)

Seuraavassa on eritelty kaupungin tuottamien palveluiden lisäystarpeet. Lisäystarpeet ylittävät esitetyn 68,2 miljoonan euron lisämäärärahararpeen noin 11 miljoonalla eurolla. Tämä johtuu siitä, että esitykseen sisältyy kaupunkistrategian edellyttämät 0,5 %-yksikön tuottavuustoimenpiteet, jotka vähentävät lisämenotarvetta noin 7,6 miljoonalla eurolla.

la eurolla. Loppuosa vähentyneestä menokasvutarpeesta johtuu siitä, että määrärahoja on pystytty kohdentamaan uudelleen olemassa olevien määrärahojen sisällä.

Vastuuperiaatteen mukainen perusesitys (+ 43,4 miljoonaa euroa)

Vastuuperiaatteen sisälle rakennetussa perusesityksessä on huomioitu asiakasmäärän ja -rakenteen muutokset, vuokrien korotukset ja muu hintatason nousu.

Talousarviokohdassa Kaupungin tuottamat palvelut vastuuperiaatteen mukaisessa perusesityksessä on varauduttu seuraaviin 53,6 miljoonan euron lisämenoihin:

- palkankorotuksista johtuvaan henkilöstökulujen kasvuun 26,1 miljoonalla eurolla
- asiakasmäärän kasvuun ja asiakasrakenteen muutokseen 11,2 miljoonalla eurolla (asiakasmäärä kasvaa noin 500 asiakkaalla)
- hintatason muutokseen (muissa kuin vuokrissa ja henkilöstömenoissa) 8 miljoonalla eurolla.
- vuokratulujen kasvuun 6 miljoonalla eurolla
- Stadin ammattiopiston valtionrahoituksen merkittävän vähenemisen vaikutusten lieventämiseen 2,3 miljoonalla eurolla. Ulkoinen rahoitus, joka ei näy talousarviossa, vähenee myös varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Valtion säästötoimenpiteistä johtuva ammatillisen koulutuksen rahoituksen väheneminen on kuitenkin suhteellisesti huomattavasti merkittävämpi. Budjettirahoituksen lisäyksellä turvataan se, että rahoituksen sopeuttaminen voidaan toteuttaa ilman henkilöstön irtisanomisia. Ulkoisen rahoituksen (lisävaltionosuudet ja valtion hanke- ja strategiarahoitus) kokonaisvähenemä ammatillisessa koulutuksessa on vuonna 2025 arviolta 7,5 miljoonaa euroa eli esitetty kompensatio korvaa siitä vajaan kolmanneksen.

Kaupunkistrategian edellyttämät 0,5 % yksikön tuottavuustoimenpiteet ja nykyresurssien uudelleenkohdennukset vähentävät kokonaislisäystarpeen 43,4 miljoonaan euroon.

Lainsäädännön muutokset (13,4 miljoonaa euroa)

Lainsäädännön muutoksien kustannusvaikutukset kohdentuvat pääosin varhaiskasvatukseen. Kolmitasoisen tuen toteuttamisen kustannusvaikutus on noin 8,2 miljoonaa euroa ja henkilöstörakenteen muutoksen vaikutus 1,1 miljoonaa euroa. Lakisääteisen henkilöstömitoituksen toteuttamiseksi toteutettaviin saatavuustoimenpiteisiin ml. ulkomailta rekrytointi ja pätevyittämisskoulutuksiin on varattu yhteensä noin 0,8 miljoonan euron lisäresurssit.

Saatavuuteen on lisäksi varattu noin 1 miljoonaa euroa jo alkaneiden ja vuodelle 2025 jatkuvien palkkatuettujen oppisopimuskoulutusten loppuunsaattamiseen. Kaupunginhallituksen antamien laatimisohjelmien mukaan Kunta-Helsingin nykyisen mallisen palkkatukirahoituksen myöntäminen toimialoille päättyy. Poikkeuksena ovat eräät kaupunginkanslian ja kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminnan toimialan sopimukset. Tähän esitykseen ei siis sisälly uusia palkkatuettuja oppisopimuksia.

Perusopetuksen viikottaisten tuntien lakisääteinen nousu lisää kustannuksia arviolta 0,9 miljoonalla eurolla.

Muita lakisääteisiä tehtäviä, joiden toimeenpanoon on esitetty lisäresursseja ovat oppivelvollisuuden ohjaus ja valvonta, kotiva-toiminnan laajentuminen ja perusopetuslain oppimisen tuen lainsäädännön muutokseen varautuminen.

Valmistelussa oleva oppimisen tuen lakiuudistus koskien esi- ja perusopetuksen koulunkäynnin tuen uudistamista vaikuttanee merkittävästi oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämiseen. Myös lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen oppimisen tukea ollaan uudistamassa. Valtionhallinnon lakiesitykset annettaneen eduskunnalle syksyllä 2024, ja uudistettu lainsäädäntö tulisi voimaan esi- ja perusopetuksessa 1.8.2025. Lukiokoulutuksessa muutokset tulisivat voimaan 1.1.2025 ja ammatillisessa koulutuksessa 1.1.2026. Talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu lakimuutoksiin. Toteutuessaan laki kasvattaa merkittävästi määrärahatarvetta.

Velvoittavien rakenteiden ja toiminnallisten muutosten aiheuttamat määrärahamuutokset (11,4 miljoonaa euroa)

Runsaan 11,4 miljoonan euron lisämäärärahatarpeesta merkittävimpiä yksittäisiä tarpeita ovat:

- Tietoturvan parantaminen nopeutetussa aikataulussa. Tähän liittyviä toimenpiteitä ovat opetuksen ympäristön uudelleenrakennus ja laite- ja sovellusrekisteri (3,1 miljoonaa euroa)
- Vuoden 2022 lokakuussa kaupungin palkkakehitysohjelman rahoituksesta myönnettyt palkkarahat siltä osin, kun niitä ei ole lisätty toimialan talousarvioon (3,0 miljoonaa euroa)
- Työterveyspalvelujen lisäkustannukset palvelujen siirtyessä yksityiselle palvelun tuottajalle (2,8 miljoonaa euroa)
- Tilintarkastajien lausunto eräiden investointimäärärahoihin varattujen hankintojen siirtymisestä käyttötaloushankinnoiksi (1,2 miljoonaa euroa)

Kaupunkiyhteisen Lähisuhdeväkivaltatyöryhmän määrärahat 180 000 euroa siirretään esityksessä Kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialalle. Siirrosta on sovittu toimialojen ja kanslian kanssa.

Toimialalla valmistellaan tietohallinnon operatiivisten tehtävien ja hankintojen nopeutettua siirtoa DigiHelsinki Oy:lle. Tähän liittyy mm. oppilaskoneiden hankinnat ja ylläpito, jotka ovat tällä hetkellä toimialan vastuulla. Muutoksen valmistelu on käynnistynyt, mutta muutosta ei ole huomioitu talousarvioehdotuksessa. Muutos tulee lisäämään merkittävästi toimialan käyttötalousmenoja ja vähentämään vastaavasti investointeja.

4.2. Sotepelle tuotetut palvelut (+ 2,8 miljoonaa euroa)

Sotepelle tuotettujen palvelujen talousarviokohta ei kuulu nettobudjetoituna vastuuperiaatteen sisälle. Talousarviokohta sosiaali- terveystoimialalle on varauduttu asiakasmäärän kasvusta johtuvaan kuraattorien ja psykologien tarpeen kasvuun lakisääteisellä mitoituksella 2,1 miljoonalla eurolla, hintatason nousuun 0,5 miljoonalla eurolla ja kehitysvammaisten lasten lomatoiminnan kustannusten kasvuun 0,2 miljoonalla eurolla.

4.3. Korvaukset ja avustukset (+ 9,5 miljoonaa euroa)

Vastuuperiaatteen mukainen perusesitys (+ 3,1 miljoonaa euroa)

Hintatason nousuarvio nostaa menoja arviolta 5,6 miljoonalla eurolla ja esitykseen sisältyvä uusi korotus 1.3.2025 yksityisen hoidon tukiin 1,6 miljoonalla eurolla. Ennakoitu asiakasmäärien tippuminen kotihoidon tuella hoidettavissa lapsissa vähentää kokonaisesitystä 2,1 miljoonalla eurolla ja tasotarkistus vuoden 2024 menoihin 2 miljoonalla eurolla.

Velvoittavien rakenteiden ja toiminnallisten muutosten aiheuttamat määrärahamuutokset (6,4 miljoonaa euroa)

Valtion keväällä 2024 tekemään korjauspäätökseen perusopetuksen kotikuntakorvausten 2024 tasosta on varauduttu 5,5 miljoonalla eurolla.

Lisäksi yksityisen hoidon tuen Helsinki-lisän aiemmin päätettyihin vuoden 2024 syksyn korotuksien kokovuotisiin kustannuksiin on tehty 0,9 miljoonan euron varaus.

5. Tuottavuustoimenpiteet

Talousarvioehdotukseen sisältyy kaupunkistrategian vastuuperiaatteen sisältämä 0,5 %-yksikön tuottavuustavoite, joka tarkoittaa toimialalla menokasvun hillitsemistä noin 7,6 miljoonalla eurolla.

Suurimmat toimialan tuottavuuspotentiaalit liittyivät mm. henkilöstön sairaspoissaolojen vähentämiseen, henkilöstön ja lasten läsnäolojen samanaikaisuuden kohdentamiseen (työvuorot, lukujärjestys, läsnäolot) sekä opiskelijamäärien tarkastelemiseen suhteessa opinnoissa etene- miseen, valmistumiseen ja tutkintojen määrään sekä työllistymiseen.

Lisäksi merkittävää tuottavuuspotentiaalia liittyy tilojen optimaaliseen käyttöön. Tilojen yhteiskäyttö toimialan sisällä, toimialojen välillä sekä yhteistyö kaupunkiympäristön toimialan kanssa rakennushankkeiden ohjeistuksessa, mitoituksessa, kustannustehokkaassa suunnittelussa ja rakentamisessa sekä väistöilaketjujen optimaalisessa käytössä on tuottavuuden kannalta oleellista.

Vuonna 2025 jatketaan vuoden 2024 tulosbudjetissa käynnistettyjä tuottavuustoimenpiteitä.

Varhaiskasvatuksessa tuottavuuden parantaminen edellyttää 2,4 mil- joonan euron menokasvuvähennystä. Se toteutetaan sairauspoissaolo- jen vähentämisellä työhyvinvointia lisäämällä ja henkilökunnan kohden- tamisella lasten määrän mukaan entistä tasaisemmin päiväkotien, yksi- köiden ja alueiden välillä.

Tuottavuustavoite on suomenkielisessä perusopetuksessa 2,5 miljoonaa euroa. S2-/R2-opetuksessa jatketaan systemaattista toimintatapaa oppilaiden ohjauksessa opintoihin, vahvistetaan johtamista ja otetaan käyttöön rehtoreiden uusi toiminnan ja talouden suunnitteluväline. Uu- tena toimenpiteenä on muuttaa S2-/R2-opetuksen rahoitusta vastaa- maan enemmän valtion rahoitusperiaatteita. Toimialalla on myös val- mistelussa esitys siitä, että kieliryhmien aloittamisen minimikooksi ase- tetaan 15 oppilasta.

Toisen asteen suomenkielisessä koulutuksessa ja vapaassa sivistys- työssä tuottavuustavoite on 1,2 miljoonaa euroa. Opintotarjottimen op- timointia, työelämäyhteistyön kehittämistä ja kustannusseurannan ke- hittämistä jatketaan. Lisäksi tavoitteena on lisätä oppisopimuskoulutuk- sien osuutta.

Ruotsinkielisissä palveluissa tuottavuutta parannetaan 0,5 miljoonalla eurolla toimenpiteet ovat pääosin samoja, kuin suomenkielisissä palve- luissa.

Yhteisten palveluiden (hallinnon) resursseja siirretään talousarvioehdo- tuksessa merkittävästi kattamaan ydinpalvelujen lisäresurssitarpeita. Yhteisten palveluiden menot pysyvät merkittävistä lisämääräraha- tarpeista huolimatta vuoden 2024 tasolla.

Lisäksi panostetaan johtamisaamisen kehittämiseen, jonka kautta parannetaan henkilöstön hyvinvointia ja yksiköiden tuloksellisuutta.

6. Irtaimen omaisuuden (investoinnit) talousarvioehdotus

Irtaimen omaisuuden esitys muodostuu ict-hankintoihin liittyvistä määrärahoista ja muihin hankintoihin liittyvistä määrärahoista. Muut hankinnat tarkoittavat tässä toimialan käytössä olevien kasvatus- ja koulutustilojen varustamiseen ja kalustamiseen varattuja määrärahoja.

Budjettiteknisesti kaupungin talousarviossa tullaan vuodesta 2025 alkaen esittämään koko kaupungin tietokoneohjelmistomäärärahat omalla talousarviokohtanaan erillään muiden ict-hankintojen ja tilojen kalustamis- ja varustamishankintojen määrärahoista. Vertailukelpoisuuden vuoksi ne on kuitenkin esitetty alla olevassa taulukossa yhtenä kokonaisuutena.

Menot	TA 2024	TAE 2025	Muutos	
			Euroa	%
Tietotekniikkainvestoinnit	28 162 000	21 180 000	-6 982 000	-24,8 %
Tietokoneohjelmistot	5 982 000	5 000 000	-982 000	-16,4 %
Muut tietotekniikkahankinnat	22 180 000	16 180 000	-6 000 000	-27,1 %
Muut irtaimistohankinnat	16 116 000	17 435 000	1 319 000	8,2 %
- Muut hankinnat	12 780 000	12 165 000	-615 000	-4,8 %
- Stadin aon hankinnat	3 336 000	5 270 000	1 934 000	58,0 %
Toimiala yhteensä	44 278 000	38 615 000	-5 663 000	-12,8 %

Laatimishjeissa annettu raami tietokoneohjelmistoille on 5 miljoonaa euroa ja muille ict-hankinnoille sekä irtaimistohankinnoille 36 miljoonaa euroa eli yhteensä 41 miljoonaa euroa.

Esitys alittaa annetun raamin 2,5 miljoonalla eurolla johtuen tietotekniikkahankinta- tarpeiden laskusta ja tilintarkastajien lausuntojen perusteella käyttötalouspuolen määrärahoihin siirretyistä 1,2 miljoonan euron pienhankinnoista.

7. Vaikutusten arviointi

Kuntalaisvaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty Kouluterveyskyselyn 2023 ja PISA-tutkimuksen tuloksia sekä muuta saatavilla olevaa tietopohjaa. Vaikutuksia arvioidaan viidestä eri näkökulmasta: lapsivaikutukset, sukupuolivaikutukset, hyvinvointi- ja terveysvaikutukset, yritys- ja työllisyysvaikutukset sekä ympäristövaikutukset.

Sitova tavoite 1: Lukutaidon parantaminen

Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa tavoitteena on parantaa lasten lukutaitoa. Tavoitteen lapsivaikutukset ovat pääosin positiivisia: tavoite tukee lasten hyvinvointia ja oppimista sekä vähentää syrjäytymistä.

Sukupuolivaikutusten näkökulmasta se parantaa sukupuolten välistä tasa-arvoa, jos toimenpiteiden suunnittelussa ja toteuttamisessa huomioidaan sukupuolinäkökulma.

Lisäksi lukutaidon vahvistaminen edistää terveyttä ja hyvinvointia, lisää työllistymismahdollisuuksia pitkällä aikavälillä sekä edistää ympäristötietoisuutta.

Sitova tavoite 2: Ristiinopiskelun kehittäminen toisella asteella

Ristiinopiskelu toisella asteella mahdollistaa yksilöllisemmät opinpolut, mikä voi lisätä kouluinnostusta, hyvinvointia ja itseohjautuvuutta. On tärkeää varmistaa, että kaikilla opiskelijoilla on yhtäläiset mahdollisuudet hyödyntää uusia opintomahdollisuuksia. Toimenpiteellä on pääasiassa positiivisia vaikutuksia nuorten hyvinvointiin ja osallisuuteen.

Sukupuolivaikutusten osalta ristiinopiskelumahdollisuudet voivat edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa, kunhan prosessi toteutetaan sukupuolitietoisesti ja stereotypioita ehkäistään.

Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset ovat myönteisiä, kun opiskelijoilla on mahdollisuus valita ja suunnitella opintojaan, mutta on tärkeää tarjota riittävästi ohjausta ja tukea.

Ympäristövaikutukset voivat olla negatiivisia, erityisesti lisääntyneen liikkumisen myötä, mutta erilaiset verkko-opintoratkaisut voivat lievittää näitä vaikutuksia.

Yritys- ja työllisyysvaikutusten näkökulmasta on tärkeää, että yritykset ja oppilaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä koulutuksen sisällön kehittämisessä, jotta toiminta tukee niin opiskelijoiden kuin yritysten tarpeita.

Oppisopimuskoulutuksen laajentaminen ja työelämäyhteistyö toisen asteen koulutuksessa

Oppisopimuskoulutuksen laajentaminen voi vaikuttaa laajasti yhteiskuntaan eri näkökulmista, kuten työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrän vähenemiseen. Se tarjoaa alaikäisille opiskelijoille mahdollisuuden hankkia käytännön taitoja ja parantaa perheiden taloudellista vakautta, mikä heijastuu lasten hyvinvointiin.

Sukupuolten tasa-arvo voi edistyä, kun perinteisesti sukupuolittuneille aloille houkutellessaan monimuotoisempaa opiskelijakuntaa, samalla kun

hyvinvointi ja terveys paranevat työllistymisen ja ammatillisen kehityksen kautta.

Yritykset hyötyvät saadessaan kouluttaa työntekijöitä tarpeisiinsa, mikä voi vahvistaa paikallista taloutta ja työllisyyttä. Ympäristövaikutukset voivat olla sekä positiivisia että negatiivisia riippuen koulutuksen sisällystä ja siihen liittyvästä liikenteestä.

S1/S2-oppimäärän valinta- ja vaihtamisprosessin yhtenäistäminen

Oppimäärän valinta- ja vaihtamisprosessin yhtenäistämällä on monia positiivisia vaikutuksia lapsiin ja perheisiin. Prosessi voi parantaa yhdenvertaisuutta, erityisesti monikielisten perheiden osalta, kunhan käytännön toteutuksessa varmistetaan riittävä tiedonsaanti ja opettajien tuki. Tämä edistää lasten hyvinvointia ja koulumenestystä.

Sukupuolten välinen tasa-arvo voi myös parantua, kunhan prosessi huomioi sukupuolittuneet ennakkoluulot ja huomioi sukupuolen moninaisuuden.

Ympäristövaikutukset ovat pääasiassa neutraaleja tai positiivisia, erityisesti jos ympäristökasvatus huomioidaan.

Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset ovat pääasiassa positiivisia, parantaen lasten psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia ja kielellistä kehitystä. Pitkällä aikavälillä parempi koulutus ja suomen kielen taito voivat myös parantaa oppilaiden työllistymismahdollisuuksia ja vaikuttaa myönteisesti paikallisiin yrityksiin ja työmarkkinoihin.

Henkilöstön saatavuus ja työhyvinvoinnin lisääminen varhaiskasvatuksessa

Työhyvinvointiin liittyvillä toimenpiteillä tavoitellaan sairauspoissaolojen vähenemistä ja tuottavuutta tavoitellaan henkilöstön ja lasten paremmalla samanaikaisella läsnäolojen kohdentumisella. Positiivisia vaikutuksia lapsiin ovat vakinaiset vuorovaikutussuhteet, parantunut toiminnan laatu ja turvallisuus. Sukupuolivaikutusten osalta toimenpiteet voivat edistää sukupuolten tasa-arvoa ja parantaa työoloja, mutta on tärkeää huomioida sukupuolten erityistarpeet ja rooli-dotukset. Hyvinvointi- ja terveysvaikutukset ovat pääosin positiivisia, kuten parempi työhyvinvointi ja vähäisemmät sairauspoissaolot, mutta haasteita voivat olla stressi, henkilöstön vaihtuvuus ja työelämän tasapaino. Yritys- ja työllisyysvaikutukset voivat sisältää parantunutta tehokkuutta ja työnantajamielikuvaa, mutta myös taloudellisia kustannuksia ja kilpailua työvoimasta. Tärkeää on, että toimenpiteet suunnitellaan huolellisesti, jotta ne täyttävät kaikki hyvinvointivaatimukset ja tuovat hyötyjä sekä lapsille että työntekijöille.

Tietoturvaan panostaminen

Lapsivaikutusten näkökulmasta toimenpide suojaa lapsia ja nuoria verkko- ja tietohallinnan riskeiltä. Hyvin toteutettu tietoturva varmistaa lapsen oikeuden yksityisyyteen ja turvallisuuteen verkkoympäristöissä. Siihen panostaminen voi estää henkilökohtaisten tietojen väärinkäytön ja parantaa oppilaiden ja opettajien hyvinvointia.

Tietoturvan parantaminen voi edistää myös sukupuolten välistä tasa-arvoa verkkoturvallisuudessa. Ympäristövaikutukset voivat olla epäsuoria, kuten energiatehokkaiden laitteiden käyttö, mutta voivat myös lisätä ympäristökuormaa uusien laitteiden hankinnan myötä. Yritys- ja työllisyysvaikutukset voivat sisältää uusia työpaikkoja ja mahdollisuuksia tietoturvayrityksille.

Väestöryhmien väliset positiiviset kohtaamiset lisääntyvät kaupunkiuudistusalueilla

Palveluja kehittämällä tehdään niistä saavutettavampia ja johdonmukaisempia, mikä lisää osallisuutta ja hyvinvointia. Tämä edistää sukupuolten tasa-arvoa, kun varmistetaan tasapuolinen resurssien jakaminen, ja kohentaa yleistä hyvinvointia ja terveyttä sekä vuorovaikutusta. Lisäksi tavoite voi tukea kestävästä kehityksestä, jos näkökulma huomioidaan toimenpiteiden suunnittelussa. Yritys- ja työllisyysnäkökulmasta se voi luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja työpaikkoja.

8. Talousarvioprosessin eteneminen

Lautakuntien tulee hyväksyä talousarvioehdotuksensa 10.9.24 mennessä.

Lautakuntien talousarvioehdotukset yhteensovittava talousarvioehdotus julkistetaan ja esitellään kaupunginhallitukselle 31.10.24.

Kaupunginhallitus käsittelee talousarvioehdotusta 4.11.24 ja tarvittaessa 11.11.24

Kaupunginvaltuusto päättää talousarviosta 27.11.24

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, talous- ja suunnittelujohtaja, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi
Anna Lyra-Katz, johtava erityissuunnittelija, puhelin: 310 86706
anna.lyra-katz(a)hel.fi
Anna-Riitta Tarkkala-Hellström, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 86442
anna.tarkkala-hellstrom(a)hel.fi

03.09.2024

Asia/5

Liitteet

- 1 KASKO Talousarvioehdotus 2025 - 3.9.2024 kkltk
- 2 KASKO investoinnit TAE 2025
- 3 khs laatimishjeet 2025

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano